

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกล่าวถึงเรื่องเพศเป็นสิ่งที่ต้องใช้ความระมัดระวังในการใช้ภาษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในสังคมที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำว่าไม่ควรกล่าวถึงเรื่องเพศในที่สาธารณะ เช่นสังคมไทย ดังที่ ชีระจิต ลีตรากุล (Leetrakul , 1978, p. 77) ได้กล่าวถึงเรื่องเพศว่าเป็นเรื่องที่น่าลำอายและเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล เมื่อต้องกล่าวถึงเรื่องเพศซึ่งเป็นเรื่องต้องห้ามโดยไม่ให้เป็น การใช้ภาษาที่ขัดต่อค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคม จึงต้องมีการใช้ภาษาในเชิงเบรียบเทียบ เพื่อหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงเรื่องเพศอย่างตรงไปตรงมา ดังจะเห็นได้จากบทอักษรรายที่ปรากฏใน วรรณกรรมไทยซึ่งบรรยายถึงการมีเพศสัมพันธ์โดยการกล่าวถึงเรื่องอื่นมาเบรียบเทียบแทน (สุมนา อุษณีย์มาศ, 2543, น. 73) เมื่อพิจารณาวรรณกรรมดังแต่ดี เช่น ลิลิตประลออ อิเหนา เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน และพระอภัยมนี ฯลฯ จนกระทั่งวรรณกรรมในปัจจุบัน พบร่วมกับการกล่าวถึงการแสดงความรักระหว่างชายหญิงในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ซึ่งการกล่าวถึงจากรักหรือ บทอักษรรายในวรรณคดีเป็นการเน้นความเบรียบจนกระทั่งคนอ่านไม่รู้สึกว่าเป็นการกล่าวถึงเรื่อง ในทางการหมายถึง เนื่องจากผู้เขียนจะใช้กลวิธีในการพรรณนาโดยอาศัยการเบรียบเทียบเพื่อให้ ผู้อ่านตีความหมายเอง

ราชบันฑิตยสถาน (2546, น. 603) “ได้อธิบายความหมายของ “บทอักษรราย” ว่า หมายถึง บทร้อยกรองตามธรรมเนียมนิยมในวรรณคดี พรรณนาเพศสัมพันธ์ของชายหญิง มัก กล่าวให้เป็นที่เข้าใจโดยใช้ใหมหารเป็นสัญลักษณ์หรืออุปมาอุปมาส วรรณกรรมในอดีตผู้ประพันธ์ มักนำธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวมาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเบรียบเทียบ ดังตัวอย่าง บทอักษรรายระหว่างพระลอกับพระเพื่อนและพระแม่ จากรวรรณกรรมเรื่องลิลิตประลออ เป็นการ นำรูปภาษาที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติมาเบรียบเทียบเพื่อหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงเรื่องเพศที่เกี่ยวข้อง กับการมีเพศสัมพันธ์อย่างตรงตัว ซึ่งผู้อ่านอาจไม่ทราบว่าบทประพันธ์ดังกล่าวเป็นการกล่าวถึง พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากเป็นการใช้รูปภาษาเบรียบเทียบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บุษบาบานคลีคล้อຍ	สร้อยแอลสร้อยข้อมสร้อย
เสียดสร้อยสรวย	
กุมรีคลึงคู่เคล้า	กลางกมลยราเยา
ยั่ววังขานกัน	
สองสาระศรค์ไปเพียง	สองพระนูหานือเกลี้ยง
อาบให้เอาใจ	
แสนสนุกในสระนอง	ปลาชื่นชมเด้นต้อง
ดอกไม้บัวบาน	

(ลิลิตประดอ, 2517, น. 119)

เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยต่างๆ ความคิด ทัศนคติ ตลอดจนการมองโลกและการใช้ภาษาของคนในสังคมย่อมมีการเปลี่ยนตามไปด้วย โดยเฉพาะมุ่งมองที่มีต่อเรื่อง เพศของคนไทย ดังเห็นได้จากการแสดงออกผ่านสื่อประเภทต่างๆ หรือในที่สาธารณะ การกล่าวถึงเรื่องเพศหรือพฤติกรรมทางเพศซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่แค่การนำธรรมชาติมาใช้ในการเปรียบเทียบดัง เช่นวรรณกรรมในอดีตเท่านั้น เช่นวรรณกรรมเรื่องสั้น “ความน่าจะเป็น” ของ ปราบดา หยุ่น (2545) ที่กล่าวถึงการมีเพศสัมพันธ์ด้วยการใช้รูปภาษาที่แตกต่างไปจากเดิม ดังตัวอย่าง

“ขณะที่ข้าพเจ้ากับเพื่อนสาวกำลัง เล่นจ้ำจี้จ้าไช กันอย่างสนุกสนาน ในห้องนอนชั้นสอง เสียงอึกทึกครึกโครมก็บังเกิดขึ้นบนคาดฟ้า เล่นเอาข้าพเจ้า ต้องเสียศูนย์ ฉะงักจาก การละเล่นพื้นบ้านอย่างไม่เต็มใจ”

(ความน่าจะเป็น, 2546, น. 73)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นการใช้รูปภาษาในเชิงเปรียบว่า “เล่นจ้ำจี้จ้าไช” และ “การละเล่นพื้นบ้าน” เพื่อกล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ แสดงถึงความคิดที่คนไทยมีต่อเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศนั้นได้เปลี่ยนไปโดยมองว่าเป็นการละเล่นเพื่อความสนุกสนาน ดังนั้น นอกจากบทอัศจรรย์จะหมายถึงบทร้อยกรองที่มีการพรรณนาพฤติกรรมทางเพศระหว่างชายหญิง ซึ่งกล่าวให้เป็นที่เข้าใจโดยใช้โวหารเป็นสัญลักษณ์หรืออุปมาอุปมาภิรัตน์แล้ว บทอัศจรรย์ยังหมายถึงการนำรูปภาษาซึ่งมีความหมายอ้างถึงสิ่งอื่นๆ มาใช้ในเชิงเปรียบเพื่อกล่าวถึงเรื่องความมีเพศสัมพันธ์ด้วยเช่นกัน

เมื่อสังคมไม่เปิดกว้างให้พูดถึงเรื่องเพศได้อย่างอิสระและตรงไปตรงมา จึงต้องมีการหลีกเลี่ยงโดยนำรูปภาษาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอื่นมาใช้แทน ดังจะเห็นได้จากการศึกษาคำเลี่ยง (Euphemism) ในภาษาไทย ของ แก้วใจ จันทร์เจริญ (2532, n. 73) ซึ่งพบว่ามีการใช้คำเลี่ยงแทนที่คำต้องห้าม (taboo) ในเรื่องเพศเป็นจำนวนมาก แม้ว่าเรื่องเพศถือเป็นเรื่องต้องห้ามรุนแรงที่สุดในสังคมไทย ดังตัวอย่างของการใช้คำเลี่ยงที่เป็นรูปภาษาในเชิงเบรียบ เช่น “นกเขา” “มังกร” และ “อา Vu” แทนคำเรียกอวัยวะเพศชาย วิธีการสื่อความหมายโดยการเบรียบที่บันทึกคดล่องกับบุคคลประسังของการใช้คำเลี่ยงและข้อห้ามของสังคม กล่าวคือ ผู้พูดไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงสิ่งที่ต้องการสื่อความหมาย คือ เรื่องเพศ อย่างตรงตัว แต่สามารถกล่าวถึงอีกสิ่งหนึ่งแทน บทอศศจรรย์ที่ปรากฏในวรรณกรรมไทยจึงเป็นการนำรูปภาษาที่มีความหมายในเชิงเบรียบที่บันทึกมาใช้เพื่อกล่าวถึงการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในวรรณกรรมเรื่องนั้นๆ ซึ่งการศึกษาบทอศศจรรย์ที่ผ่านมาเป็นการศึกษาทางด้านวรรณกรรม เช่น วิเคราะห์บทอศศจรรย์ในวรรณคดีไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ของ สุชาติ พงษ์พาณิช (2517) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมาย ลักษณะ ประวัติ และโอกาสที่ปรากฏบทอศศจรรย์ วิเคราะห์ลักษณะการใช้สัญลักษณ์ในบทอศศจรรย์ ตลอดจนวิเคราะห์ในแง่สุนทรียะและสอบถความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นศิลปะหรืออนาคตของบทอศศจรรย์

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า บทอศศจรรย์เป็นการนำรูปภาษาที่มีความหมายในเชิงเบรียบ มาใช้เพื่อกล่าวถึงการมีเพศสัมพันธ์ รูปภาษาในเชิงเบรียบที่บันทึกนี้ เรียกว่า “อุปลักษณ์” (metaphor) ซึ่งหมายถึง รูปภาษาที่เกิดจาก การนำความหมายของคำไปใช้ในเชิงเบรียบที่บันทึกโดยเป็นการถ่ายโยงความคิดจากความหมายหนึ่งไปยังอีกสองความหมายหนึ่ง (Kövecses, 2002, p. 4) ดังนั้น อุปลักษณ์ในบทอศศจรรย์ตามแนวคิดเชิงภาษาศาสตร์ปริชาน จึงเป็นการนำรูปภาษาที่เกี่ยวข้องเรื่องต่างๆ เช่น ธรรมชาติ สัตว์ พืช การแสดง การละเล่น ฯลฯ มาใช้ในการกล่าวถึงเรื่องเพศ นอกจากนี้ การใช้รูปภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ดังกล่าวยังสามารถสะท้อนระบบความคิดของคนในสังคมไทยที่มีต่อเรื่องเพศได้ด้วยเช่นกัน เนื่องจากทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานมีความแนวคิดว่าการใช้ภาษาของมนุษย์สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้ การเข้าใจโลกตลอดจนประสบการณ์ในด้านต่างๆ ของมนุษย์ได้ การศึกษาความหมายจึงต้องนำประสบการณ์เหล่านั้นมาวิเคราะห์ร่วมกับการใช้ภาษาของมนุษย์ด้วย (Ungerer and Schmid, 1996, pp. viii-xiv)

การศึกษาการใช้ภาษาเชิงเบรียบที่บันทึกหรืออุปลักษณ์ในภาษาไทยที่ผ่านมา มีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น การศึกษาความหมายเบรียบทของคำศัพท์อวัยวะร่างกายใน

ภาษาไทย ของอุทุมพร มีเจริญ (2542) หรือการศึกษาอุปถักรณ์สังคม ของ จิตติมา จารยะ พันธ์ (2539) ซึ่งเป็นศึกษาจากข้อมูลข่าวกีฬาในหนังสือพิมพ์ไทย และงานวิจัยของ อุษา พฤติรัชย วิบูลย์ (2544) ที่ศึกษาอุปถักรณ์เรื่องการเมืองในภาษาไทยตามแนวอวลาดศาสตร์ปริชาน นอกจากนี้ พบว่ามีการศึกษาอุปถักรณ์เชิงมโนทัศน์จากแหล่งข้อมูลภาษาต่างๆ ได้แก่ งานวิจัย ของ มีรินด้า บูรุ่งโรจน์ (2548) คือ อุปถักรณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งไทย และอุปถักรณ์เชิงมโนทัศน์ของการใช้คำว่า “ใจ” ในภาษาไทย ของ ศุภัญญา รุ่งแจ้ง (2548) เป็นต้น

จากการศึกษาเกี่ยวกับอุปถักรณ์ในภาษาไทยข้างต้น ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีการศึกษา อุปถักรณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศ และการศึกษาอุปถักรณ์ที่ปรากฏในบทอัศจรรย์ของวรรณกรรมไทย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า รูปภาษาที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเพื่อกล่าวถึงเรื่องเพศนั้นมี ความหมายเกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง ยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่ แสดงออกผ่านทางภาษาและสะท้อนมุมมองที่มีต่อเรื่องเพศ เช่นไร โดยศึกษาอุปถักรณ์เรื่องเพศ จากบทอัศจรรย์ในวรรณกรรมไทย เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถศึกษาการใช้ภาษาใน ชีวิตประจำวันของคนไทยในสมัยอดีตได้ วรรณกรรมจึงเป็นหลักฐานสำคัญที่บันทึกและสะท้อน ความคิดและการใช้ภาษาของคนไทยในสังคมไทยในอดีตจนกระทั่งปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอุปถักรณ์ในบทอัศจรรย์ของวรรณกรรมไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาถึง ปัจจุบัน
2. เพื่อเปรียบเทียบอุปถักรณ์ในบทอัศจรรย์ของวรรณกรรมต่างสมัย
3. เพื่อศึกษาในทัศน์เรื่องเพศของคนไทยจากอุปถักรณ์ในบทอัศจรรย์ของ วรรณกรรมไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาถึงปัจจุบัน

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. การใช้ภาษาแบบอุปถักรณ์ในบทอัศจรรย์ของวรรณกรรมไทยมีความแตกต่างกัน ตามสมัย
2. การใช้ภาษาแบบอุปถักรณ์ในบทอัศจรรย์ของวรรณกรรมไทยสามารถแสดง ถึงในทัศน์เรื่องเพศของคนไทยในสังคมได้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะอุปัลักษณ์ในบทอศจรรย์ของวรรณกรรมไทย 4 สมัย ทั้งประเภทร้อยกรองและร้อยแก้ว
2. ศึกษาวรรณกรรมร้อยแก้วเฉพาะประเภทบันเทิง ได้แก่ นวนิยายและเรื่องสั้น
3. ศึกษาเฉพาะวรรณกรรมที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นรูปเล่ม
4. ไม่ศึกษาวรรณกรรมในสมัยสุโขทัย เนื่องจากวรรณกรรมในสมัยสุโขทัยเป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาหรือเป็นวรรณกรรมที่ใช้เพื่อส่งสอน เช่น ไตรภูมิพระร่วง และสุภาษิตพระร่วง จึงไม่ปรากฏบทอศจรรย์
5. ไม่ศึกษาวรรณกรรมแปลหรือวรรณกรรมที่มีโครงเรื่องมาจากต่างประเทศ

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน อุปัลักษณ์ บทอศจรรย์ และแนวคิดด้านวรรณกรรมไทย
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - 2.1 แบ่งช่วงการศึกษาวรรณกรรมออกเป็น 4 สมัย ตามเหตุผลทางการเมือง สภาพสังคม และรัชสมัยของแต่ละช่วง ได้แก่ สมัยที่ 1 สมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี (พ.ศ. 1893-2324) สมัยที่ 2 สมัยรัตนโกสินทร์ดังแต่รัชกาลที่ 1-รัชกาลที่ 3 (พ.ศ. 2325-2394) สมัยที่ 3 สมัยรัตนโกสินทร์ดังแต่รัชกาลที่ 4-รัชกาลที่ 6 (พ.ศ. 2394-2468) และสมัยที่ 4 สมัยรัตนโกสินทร์ ดังแต่รัชกาลที่ 7-ปัจจุบัน (พ.ศ. 2468 -2546)
 - 2.2 เก็บรวบรวมวรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองทั้ง 4 สมัย
 - 2.3 คัดเลือกวรรณกรรม 4 สมัย โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยการจับฉลาก สมัยละ 58 เรื่อง เนื่องจากในช่วงสมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรีมีจำนวนวรรณกรรมน้อยที่สุด คือ 58 เรื่อง ผู้วิจัยจึงอาศัยจำนวนวรรณกรรมที่ปรากฏในช่วงสมัยที่ 1 เป็นหลัก จากนั้นศึกษาวรรณกรรมในสมัยที่ 2 สมัยที่ 3 และสมัยที่ 4 เป็นจำนวนสมัยละ 58 เรื่อง เช่นเดียวกัน
 - 2.4 ด้วยเหตุที่ข้อมูลวรรณกรรมในสมัยที่ 4 มีเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงศึกษาเฉพาะวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทบันเทิง ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ นวนิยายและเรื่องสั้น (กุหลาบ, 2517 น. 181) เนื่องมาจากการศึกษาเบื้องต้นพบว่าเป็นประเภทของ

วรรณกรรมที่มีโอกาสปรากฏบทบาทจริงมากที่สุด โดยการสุมตัวอย่างข้อมูลวรรณกรรมประเภทนวนิยายและเรื่องสั้นจากแหล่งข้อมูลที่เป็นตัวแทน ได้แก่

- สถาบันวิทยบริการฯ พัฒนารถมหานวิทยาลัย
- หอสมุดปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- หอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.5 เก็บข้อมูลอุปลักษณ์ในบทบาทจริงของวรรณกรรมที่ได้จากการสุมตัวอย่างจำนวน 232 เรื่อง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์และศึกษาความหมายของรูปภาษาที่นำมาใช้เป็นอุปลักษณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยยึดความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์ต่อความหมายของผู้วิจัยในฐานะที่เป็นเจ้าของภาษาในการอธิบายรูปภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ดังกล่าว

3.2 จัดประเภทอุปลักษณ์ที่พบในบทบาทจริง

3.3 เปรียบเทียบรูปภาษาที่ใช้เป็นอุปลักษณ์ในบทบาทจริงของวรรณกรรม

3.4 วิเคราะห์นั้นในทัศนะของผู้ใช้ภาษาจากการใช้อุปลักษณ์เรื่องเพศแต่ละสมัย

4. สรุปอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการใช้อุปลักษณ์ในบทบาทจริงที่ปรากฏในวรรณกรรมแต่ละสมัย
2. ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในการใช้อุปลักษณ์เพื่อกล่าวถึงเรื่องเพศในแต่ละสมัย
3. ทำให้ทราบถึงในทัศน์ที่สะท้อนมาจากการใช้อุปลักษณ์เรื่องเพศของคนไทย

1.7 สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

1. เครื่องหมาย → เป็นสัญลักษณ์แสดงการถ่ายโยงความคิดหรือมโนทัศน์ จำกัดความหมายต้นทางไปยังความหมายปลายทาง

2. ... หมายถึง การละข้อความบางส่วน ซึ่งไม่นำมาแสดงในตัวอย่างการวิเคราะห์อุปลักษณ์

1.8 คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

1. อุปลักษณ์ (Metaphor) หมายถึง การนำความหมายของคำไปใช้ในเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งมีความหมายต่างไปจากความหมายประจำคำ เกิดจากการถ่ายโยงความหมายจากความหมายหนึ่งไปยังอีกความหมายหนึ่ง

2. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor) หมายถึง การใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบที่สะท้อนให้เห็นระบบความคิดหรือมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษา

3. อุปลักษณ์เรื่องเพศ หมายถึง การนำรูปภาษาไปใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อกล่าวถึงเรื่องเพศ ซึ่งสามารถแสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อเรื่องเพศได้

4. มโนทัศน์ (Concept) หมายถึง ความคิดความเข้าใจของมนุษย์ที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากการสั่งสมประสบการณ์และการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิตของมนุษย์ที่ผ่านมา

5. บทอศจรรย์ หมายถึง รูปภาษาที่มีความหมายในเชิงเปรียบ ซึ่งกล่าวถึงการมีความสัมพันธ์ทางเพศในวรรณกรรมทั้งประเภทร้อยกรองและร้อยแก้ว

6. การถ่ายโยงความหมาย (Mappings) หมายถึง ความสัมพันธ์ทางความคิดที่เกิดจากความสัมพันธ์ที่เป็นระบบระหว่างความหมายต้นทางกับความหมายปลายทาง ในลักษณะที่หน่วยทางความคิดของความหมายหนึ่ง คือความหมายต้นทาง สอดคล้องกับหน่วยของอีกความหมายหนึ่ง คือความหมายปลายทาง ซึ่งเป็นการเข้าใจรูปภาษาในวงความหมายปลายทางผ่านการใช้รูปภาษาในวงความหมายต้นทาง

7. ความสัมพันธ์ (Ontological correspondence) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของรูปภาษาในวงความหมายต้นทางกับความหมายของรูปภาษาในวงความหมายปลายทาง ซึ่งเกิดจากการถ่ายโยงความหมายของรูปภาษาที่มีสภาวะตรงกันหรือสอดคล้องกันในลักษณะที่สิ่งหนึ่งกล้ายเป็นอีกสิ่งหนึ่ง หรือสภาพของสิ่งหนึ่งกล้ายเป็นสภาพของอีกสิ่งหนึ่ง

8. ญาณสัมพันธ์ (Epistemic correspondence) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของรูปภาษาในวงความหมายต้นทางกับความหมายของรูปภาษาในวงความหมายปลายทาง ในลักษณะที่เกิดการปฏิสัมพันธ์ของรูปภาษาในวงความหมายต้นทางก่อนจะมีการถ่ายโยงความหมายไปยังวงความหมายปลายทาง ซึ่งไม่ได้มีลักษณะที่สิ่งหนึ่งกล้ายเป็นอีกสิ่งหนึ่ง แต่มีคุณลักษณะที่ธรรมชาติของสรรพสิ่งหนึ่ง กล้ายเป็นธรรมชาติของอีกสรรพสิ่งหนึ่ง